

Postępowanie administracyjne i sądowniczo-administracyjne

Wydanie 9.

Przejdź do produktu na ksiegarnia.beck.pl

część

I.

Postępowanie administracyjne

Zakres obowiązywania, rodzaje organów i ich właściwość [art. 1–23 KPA]

KPA reguluje wzajemne relacje między obywatelami a organami administracji: państwowej i samorządowej. Określa, w jaki sposób i na jakich zasadach organ administracji publicznej rozstrzyga sprawy indywidualne – dotyczące osób oznaczonych z imienia i nazwiska oraz miejsca zamieszkania – a także sprawy jednostki organizacyjnej oznaczonej z nazwy oraz siedziby (np. spółki prawa handlowego czy spółdzielni).

Zakresem regulacji KPA objęte są:

- ogólne postępowanie administracyjne; **[art. 1 pkt 1 i 2 KPA]**
- postępowanie w sprawach rozstrzygnięcia sporów o właściwość między organami administracji publicznej w rozumieniu KPA; **[art. 1 pkt 3 KPA]**
- postępowanie w sprawach wydawania zaświadczeń; **[art. 1 pkt 4 KPA]**
- nakładanie lub wymierzanie administracyjnych kar pieniężnych lub udzielanie ulg w ich wykonaniu; **[art. 1 pkt 5 KPA]**
- tryb europejskiej współpracy administracyjnej; **[art. 1 pkt 6 KPA]**
- postępowanie w sprawach skarg i wniosków; **[art. 2 KPA]**
- sposób wykonywania obowiązku, o którym mowa w art. 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia RODO, w postępowaniach wymienionych w art. 1 i art. 2 KPA (dotyczy RODO).

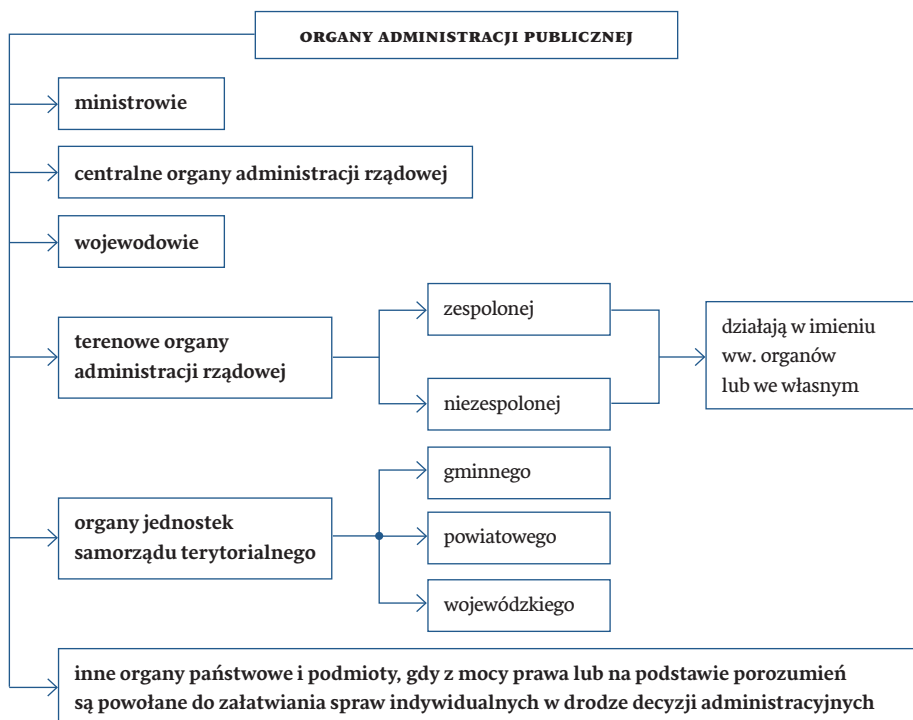
Ponadto w art. 180–181 KPA zawarto przepisy szczególne w sprawach ubezpieczeń społecznych.

I. Ogólne postępowanie administracyjne

Ogólne postępowanie administracyjne ma na celu rozstrzygnięcie sprawy indywidualnej poprzez wydanie decyzji administracyjnej, chyba że przepisy KPA stanowią inaczej (art. 104 § 1 KPA) albo spraw załatwianych milcząco. **[art. 1 pkt 1 KPA]** Decyzja administracyjna ustala wiążące konsekwencje obowiązującej normy prawnej dla indywidualnego adresata i konkretnej sprawy.

1. Organy administracji publicznej

Ogólne postępowanie administracyjne prowadzą w zakresie swojej właściwości **organy administracji publicznej** w rozumieniu KPA.

Mimo że mamy do czynienia ze sprawą indywidualną rozstrzyganą przez organ administracji publicznej, przepisów KPA nie stosuje się do:

- postępowania w sprawach karnych skarbowych;
- spraw uregulowanych w OrdPodU, za wyjątkiem działów: IV (Udział prokuratora) i VIII (Skargi i wnioski);
- spraw należących do właściwości polskich przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych, o ile przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

UWAGA! *Artykuł 3 § 1 pkt 2 KPA stanowi, że przepisów KPA nie stosuje się również do spraw uregulowanych w OrdPodU za wyjątkiem działu V, ale dział ten nie zawiera żadnych przepisów.*

A. Ministrowie

Jakkolwiek wyrażenie „minister” jest ogólnie znane, to KPA dla potrzeb określenia zakresu jego stosowania wprowadził własną definicję.

MINISTER
Prezes i wiceprezes RM pełniący funkcję ministra kierującego określonym działem administracji rządowej
ministrowie kierujący określonymi działami administracji rządowej
przewodniczący komitetów wchodzących w skład RM
kierownicy centralnych urzędów administracji rządowej podlegli, podporządkowani lub nadzorowani przez Prezesa RM lub właściwego ministra
kierownicy innych równorzędnych urzędów państwowych

W skład RM wchodzi:

- Prezes RM;
- ministrowie (art. 147 ust. 1 Konstytucji RP).

W skład RM mogą być także powoływani wiceprezesi RM. Zarówno Prezes, jak i wiceprezes RM mogą pełnić także funkcję ministra (art. 147 ust. 3 Konstytucji RP).

UWAGA! *W skład RM mogą być ponadto powoływani przewodniczący komitetów określonych w ustawach (art. 147 ust. 4 Konstytucji RP).*

B. Centralne organy administracji rządowej

Kierownikami centralnych urzędów administracji rządowej są np.:

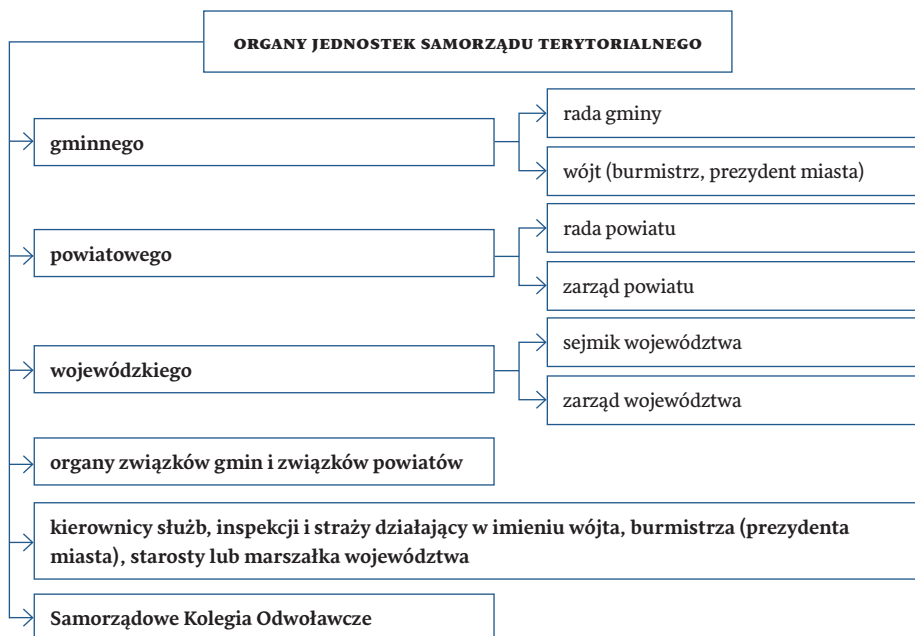
- Prezes GUS;
- Prezes Urzędu Regulacji Energetyki;
- Prezes UOKiK;
- Prezes Urzędu Zamówień Publicznych.

Są to centralne organy administracji publicznej, ponieważ przepisy wprost na to wskazują.

C. Wojewoda

Wojewoda wykonuje zadania administracji rządowej w województwie, sprawuje nadzór nad działalnością jednostek samorządu terytorialnego i ich związków, jest zwierzchnikiem administracji zespolonej w województwie, przedstawicielem RM w województwie oraz zwierzchnikiem administracji zespolonej w województwie.

D. Organy jednostek samorządu terytorialnego

Organem właściwym do rozpatrywania odwołań od decyzji wydawanych w sprawach indywidualnych przez organy gminy jest samorządowe kolegium odwoławcze.

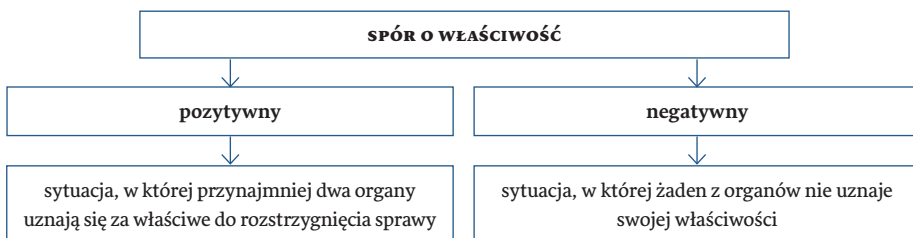
E. Inne organy

ORGANIZACJE SPOŁECZNE		
Zawodowe	związki zawodowe	
O charakterze samorządowym	gospodarcze: <ul style="list-style-type: none"> • izby gospodarcze • cechy • izby rzemieślnicze 	
Zawodowe	<ul style="list-style-type: none"> • radców prawnych • adwokatów • notariuszy • komorników • lekarzy 	<ul style="list-style-type: none"> • lekarzy weterynarii • pielęgniarek i położnych • aptekarski • biegłych rewidentów

ROZDZIAŁ

II. Rozstrzyganie sporów o własność

Spory kompetencyjne między organami jednostek samorządu terytorialnego a organami administracji rządowej są rozstrzygane przez NSA w trybie przepisów PostAdmU.

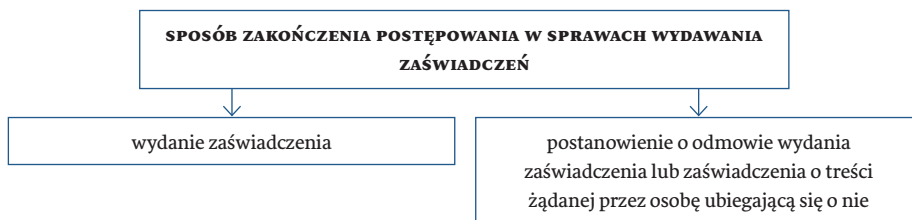

Postępowanie w sprawach wydawania zaświadczeń

Jest to postępowanie administracyjne o charakterze uproszczonym, które zmierza do urzędowego potwierdzenia określonych faktów lub stanu prawnego poprzez wydanie zaświadczenia (art. 217–220 KPA).

Zaświadczenie jest dokumentem urzędowym (art. 76 KPA).

Jan K. w 2026 r. chce wziąć udział w przetargu na dostawę przyborów kancelaryjnych do urzędu gminy. Warunkiem jest niezaleganie w podatkach oraz w składkach na ubezpieczenia społeczne. Aby wykazać się przed zamawiającym urzędem spełnieniem tego warunku, konieczne jest złożenie przez Jana K. wniosku o wydanie zaświadczeń do urzędu skarbowego oraz do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jego miejsca zamieszkania w celu potwierdzenia niezalegania w tych należnościach. Po otrzymaniu zaświadczeń Jan K. będzie dysponował dokumentem urzędowym potwierdzającym spełnienie warunków udziału w przetargu w tym zakresie, które będzie mógł dołączyć do oferty składanej w urzędzie.

Postępowanie w sprawie skarg i wniosków

[art. 2 KPA]

Stosownie do art. 63 Konstytucji RP: „Każdy ma prawo składać petycje, wnioski i skargi w interesie publicznym, własnym lub innej osoby za jej zgodą do organów władzy publicznej oraz do organizacji i instytucji społecznych w związku z wykonywanymi przez nie zadaniami zleconymi z zakresu administracji publicznej. Tryb rozpatrywania petycji, wniosków i skarg określa ustawa”. Konstytucyjne prawo do składania skarg i wniosków konkretyzowane jest w przepisach KPA. Z kolei prawo do składania petycji konkretyzuje ustawa z 11.7.2014 r. o petycjach (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 870), która nie będzie tutaj omawiana.

Postępowanie skargowe jest administracyjnym postępowaniem uproszczonym. Przedmiotem skargi mogą być:

- zaniedbanie lub nienależyte wykonywanie zadań przez właściwe organy albo przez ich pracowników;
- naruszenie praworządności;
- naruszenie interesów skarżących;
- przewlekłe lub biurokratyczne załatwianie spraw;
- nienależyte załatwienie wniosku lub niezałatwienie go w terminie.

[art. 227 KPA]

Sposób wykonywania obowiązku informacyjnego o danych osobowych wynikających z art. 13 ust. 1 i 2 RODO

[art. 2a KPA]

KPA normuje również sposób wykonywania obowiązku informacyjnego o danych osobowych, o którym mowa w art. 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia RODO, w postępowaniach wymienionych w art. 1 i art. 2 KPA.

Wykonywanie obowiązku, o którym mowa w art. 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia RODO, odbywa się **niezależnie od obowiązków organów administracji publicznej przewidzianych w KPA** i nie wpływa na tok i wynik postępowania.

Wystąpienie z żądaniem, o którym mowa w art. 18 ust. 1 rozporządzenia RODO (tj. żądania od administratora ograniczenia przetwarzania), nie wpływa na tok i wynik postępowania.

ROZDZIAŁ

VI.

Organy wyższego stopnia i organy naczelne

Ustalając właściwy organ wyższego stopnia, należy najpierw uwzględnić regulacje zawarte w przepisach szczególnych, a dopiero przy ich braku zastosowanie znajdują reguły zawarte w art. 17 KPA.

Organy wyższego stopnia w stosunku do:

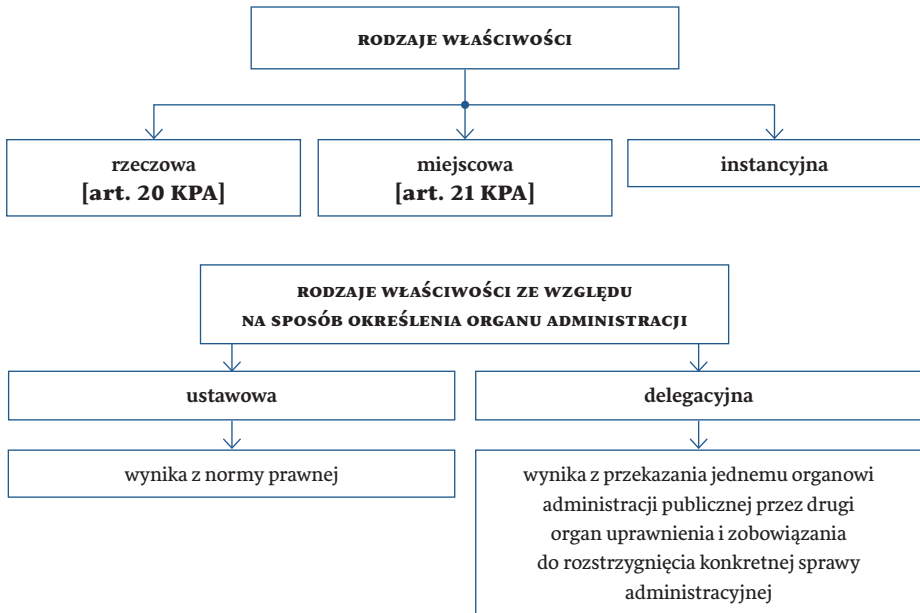
- organów jednostek samorządu terytorialnego – samorządowe kolegia odwoławcze, chyba że ustawy szczególne stanowią inaczej;
- wojewodów – właściwi w sprawie ministrowie;
- innych organów administracji publicznej – odpowiednie organy nadrzędne lub właściwi ministrowie, a w razie ich braku – organy państwowe sprawujące nadzór nad ich działalnością;
- organów organizacji społecznych – odpowiednie organy wyższego stopnia tych organizacji, a w razie ich braku – organ państwowy sprawujący nadzór nad ich działalnością. **[art. 17 KPA]**

Organy naczelne w stosunku do:

- organów administracji rządowej, organów jednostek samorządu terytorialnego, z wyjątkiem samorządowych kolegiów odwoławczych, oraz organów państwowych i samorządowych jednostek organizacyjnych – Prezes RM lub właściwi ministrowie;
- innych organów państwowych – odpowiednie organy o ogólnokrajowym zasięgu działania;
- organów organizacji społecznych – naczelne organy tych organizacji, a w razie braku takiego organu – Prezes RM lub właściwi ministrowie sprawujący zwierzchni nadzór nad ich działalnością. **[art. 18 KPA]**

Właściwość organów

Właściwość organu administracji publicznej oznacza uprawnienie i jednocześnie obowiązek konkretnego organu ustalenia skutków obowiązywania określonego przepisu administracyjnego w stosunku do konkretnej osoby.

1. Sposób postępowania w przypadku ustalenia swojej niewłaściwości

Jeżeli organ administracji publicznej, do którego wniesiono podanie, jest niewłaściwy w sprawie, powinien przekazać to podanie niezwłocznie do organu właściwego, zawiadamiając jednocześnie o tym wnoszącego podanie (art. 65 § 1 KPA). Naruszenie przepisów o właściwości daje podstawę do stwierdzenia nieważności decyzji (art. 156 § 1 pkt 1 KPA).

Wyróżnia się dwie właściwości:

- **właściwość rzeczową** – zdolność prawna organu administracji publicznej do załatwiania spraw indywidualnych określonego rodzaju;
- **właściwość miejscową** – zdolność prawna organu administracji publicznej do realizowania właściwości rzeczowej wyłącznie na obszarze określonej jednostki podziału terytorialnego.

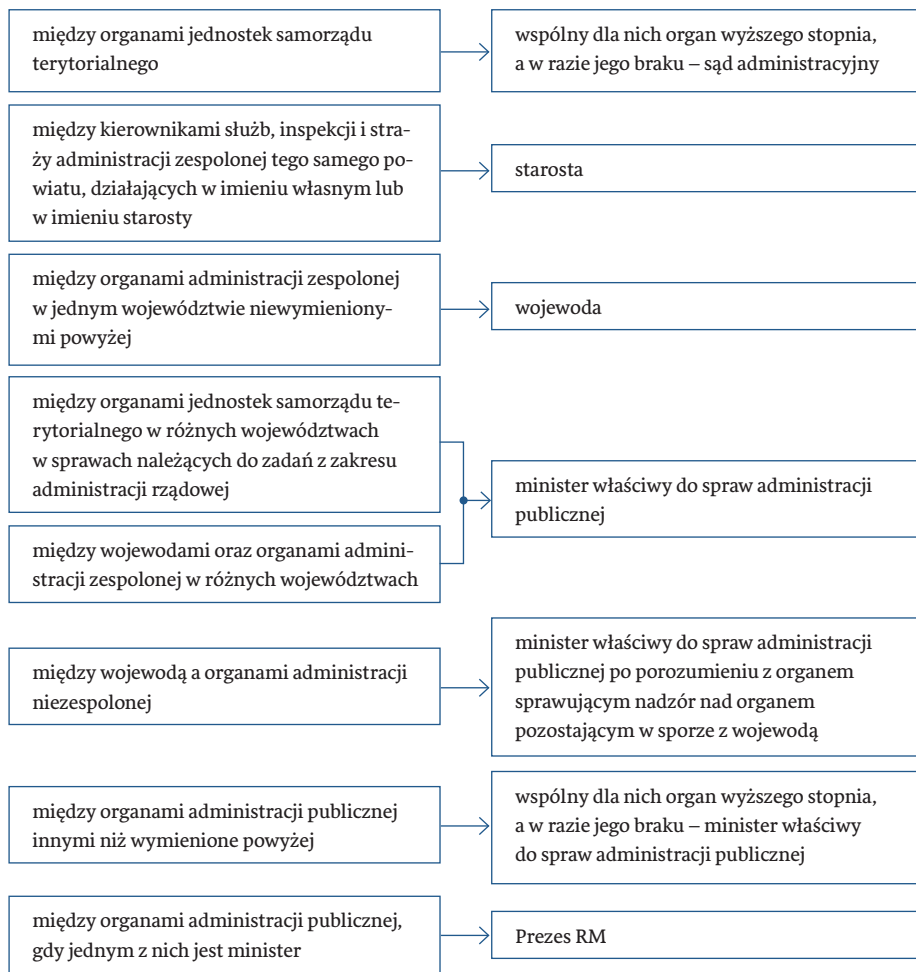
SPOSÓB USTALANIA WŁAŚCIWOŚCI MIEJSCOWEJ	
W sprawach dotyczących nieruchomości	<ul style="list-style-type: none">• według miejsca jej położenia• jeżeli nieruchomość położona jest na obszarze właściwości dwóch lub więcej organów, orzekanie należy do organu, na którego obszarze znajduje się większa część nieruchomości
W sprawach dotyczących prowadzenia zakładu pracy	według miejsca, w którym zakład pracy jest, był lub ma być prowadzony
W innych sprawach	<ul style="list-style-type: none">• według miejsca zamieszkania (siedziby) w kraju, a w przypadku ich braku – według miejsca pobytu strony lub jednej ze stron• jeżeli żadna ze stron nie ma w kraju zamieszkania (siedziby) lub miejsca pobytu – według miejsca ostatniego ich zamieszkania (siedziby) lub pobytu w kraju

Jeżeli nie można ustalić właściwości miejscowej w sposób wskazany powyżej, sprawa należy do organu właściwego dla miejsca, w którym **nastąpiło zdarzenie** powodujące wszczęcie postępowania, a w razie braku ustalenia takiego miejsca – do organu właściwego **dla obszaru dzielnicy Śródmieście** w mieście stołecznym Warszawie.

UWAGA! *Miejscem zamieszkania osoby fizycznej jest miejscowość, w której osoba ta przebywa z zamiarem stałego pobytu. [art. 25 KC] Miejscem pobytu osoby fizycznej jest miejscowość, w której osoba ta przebywa przez określony czas bez zamiaru stałego pobytu.*

W przypadku stron postępowania będących jednostkami organizacyjnymi właściwość miejscową ustala się według miejsca siedziby w kraju. Siedzibą osoby prawnej jest miejscowość, w której ma siedzibę jej organ zarządzający, chyba że ustawa lub oparty na niej statut stanowią inaczej. [art. 41 KC]

2. Rozstrzyganie sporów o właściwość

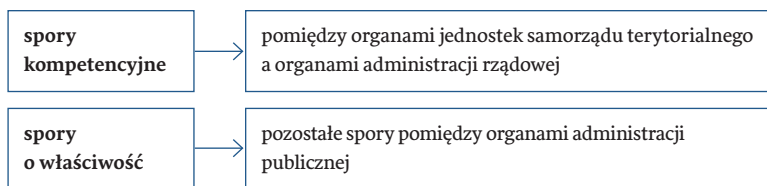
Spory kompetencyjne między organami jednostek samorządu terytorialnego a organami administracji rządowej **rozstrzyga sąd administracyjny** (art. 4 PostAdmU oraz art. 22 § 2 KPA).

Z wnioskiem o rozpatrzenie sporu przez sąd administracyjny mogą wystąpić:

- strona;
- organ jednostki samorządu terytorialnego lub inny organ administracji publicznej pozostający w sporze;
- minister właściwy do spraw administracji publicznej;
- minister właściwy do spraw sprawiedliwości; Prokurator Generalny;
- RPO.

Spór o właściwość nie dotyczy sytuacji, gdy strona postępowania administracyjnego zarzuca organowi administracji publicznej, że jest niewłaściwy do załatwienia danej sprawy.

Jeżeli podanie dotyczy kilku spraw podlegających załatwieniu przez różne organy, organ, do którego je wniesiono, rozpoznaje sprawy należące do jego właściwości, równocześnie zawiadamiając wnoszącego podanie, że w innych sprawach należy wnieść odrębne podanie do właściwego organu. **[art. 66 § 1 KPA]**

Spory kompetencyjne między organami jednostek samorządu terytorialnego a organami administracji rządowej przekazuje się sądowi administracyjnemu. **[art. 166 ust. 3 Konstytucji RP i art. 22 § 2 KPA]**

Rozstrzyganie **sporów o właściwość** i **sporów kompetencyjnych** na podstawie przepisu art. 15 § 1 pkt 4 PostAdmU powierzono NSA. Rozstrzygnięcie sporu ma formę postanowienia, którego treścią jest wskazanie organu właściwego do rozpoznania sprawy administracyjnej. Postanowienie NSA rozstrzygające spór między organami administracji publicznej ma charakter prawomocny.

Spory kompetencyjne między centralnymi konstytucyjnymi organami państwa rozstrzyga TK. **[art. 189 Konstytucji RP]**

Pytania kontrolne Nr 1

1. Przepisów KPA nie stosuje się do:
 - a) postępowania w sprawach wydawania zaświadczeń,
 - b) postępowania w sprawach rozstrzygnięcia sporów o właściwość między organami administracji publicznej w rozumieniu KPA,
 - c) postępowań w sprawach karnych skarbowych.

2. Organem wyższego stopnia dla jednostki samorządu terytorialnego jest:
 - a) samorządowe kolegium odwoławcze,
 - b) wojewoda,
 - c) starosta – w przypadku jednostek samorządu terytorialnego położonych w tym samym powiecie.

3. Właściwość miejscową ustala się w sprawach dotyczących nieruchomości według:
 - a) miejsca zamieszkania właściciela nieruchomości,
 - b) miejsca położenia nieruchomości,
 - c) miejsca ostatniego pobytu właściciela nieruchomości w kraju.

4. Spory o właściwość między wojewodą a organem administracji niezespólonej rozstrzyga:
 - a) minister właściwy do spraw administracji publicznej po porozumieniu z organem sprawującym nadzór nad organem pozostającym w sporze z wojewodą,
 - b) samorządowe kolegium odwoławcze,
 - c) sąd administracyjny.

5. Spory kompetencyjne między organami jednostek samorządu terytorialnego a organami administracji rządowej przekazano do rozstrzygnięcia:
 - a) samorządowemu kolegium odwoławczemu,
 - b) sądowi administracyjnemu,
 - c) wojewodzie.

[Przejdź do księgarni →](#)

ksiegarnia.beck.pl